Dosarul nr. 3-3650/2024

H O R E
În n gii

17 iulie 2025 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)

În componența:

Președintele ședinței, judecător **Gandrabur Marcel**

Grefieri **Svistal Lorena, Negru Elena**

Interpreți **Bujor Neonila, Rusu Elena**

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată de Motin Ala împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, terț Societatea cu Răspundere Limitată ”Chișinău-Gaz” cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual,

c o n s t a t ă:

Argumentele participanţilor la proces.

La data de 26 iulie 2024 Motin Ala a înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii (ISM), terț Societatea cu Răspundere Limitată ”Chișinău-Gaz” (SRL ”Chișinău-Gaz”) solicitând constatarea inacțiunii ISM, sesizat potrivit cererii prealabile din 22 aprilie 2024; recunoașterea ilegalității răspunsului ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024, urmare a lipsei unei proceduri administrative conform legii și neexaminarea actului de sesizare - cu admiterea de partea ISM a încălcării prevederilor art. 69 alin. (2) și nerespectarea prevederilor art. 78 din Codul administrativ, cu anularea răspunsului ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024 și obligarea ISM să examineze actul de sesizare privind acțiunile ilegale și prejudicierea bugetului de stat (sub nr. 1131) - cu inițierea unei proceduri administrative, efectuarea operațiunii administrative.

În motivarea acțiunii a menționat că, în calitate de justițiabil-petiționar, întru apărarea drepturilor și intereselor salariale personale în special, ale tuturor angajaților societății comerciale SRL ”Chișinău-Gaz”, precum și întru neadmiterea și în continuare a prejudicierii bugetului național, la data de 11 martie 2024, potrivit sesizării privind acțiunile ilegale și prejudicierea bugetului de stat (sub nr. 1131), a solicitat în special și pârâtei chemate în justiție: Inițierea unor anchete în limitele competenților instituționale - pentru a verifica datele sesizării, constatarea acțiunilor ilegale ale administrației SRL ”Chișinău-Gaz”, prin diminuarea cu intenție și calcularea nelegală a salariului funcției deținute și de petiționara, și de alți salariați a societății comerciale SRL ”Chișinău-Gaz” în contradicție vădită cu prevederile legii și manipularea cu datele prezentate, inclusiv și în ordinea de control fiscal/de statistică - determinând cauzarea de prejudiciu și bugetului de stat, tuturor salariaților societății comerciale SRL ”Chișinău-Gaz”, implicit și petiționarei. Dispunerea sancționării persoanelor vinovate de acțiunile nelegale

exercitate din cadrul administrației SRL ”Chișinău-Gaz”. În continuare, se reține că examinarea numitei sesizări a fost dată în procedura Inspecției Teritoriale de Muncă Chișinău și - potrivit răspunsului la nr. 1131 din 09 aprilie 2022, semnat de către șeful Inspecției Teritoriale de Muncă Chișinău, Prisacari Andrei, petiționara, a fost informată despre faptul examinării și despre faptul că - «Inspecția nu poate să se expună pe marginea problemelor invocate» - copia răspunsului ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2022, se anexează. În atare circumstanțe, reținând anume caracterul inadmisibil și nelegal al răspunsului ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024, în conformitate cu prevederile art. 165-168 din Codul administrativ, a și reținut în prealabil în atenția ISM, despre lipsa unei proceduri administrative ca atare și echitabile în special, și conforme prevederilor Codului administrativ, implicit despre nelegalitatea răspunsului ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024, determinându-se încălcarea și prevederilor art. 69 alin. (2) și nerespectarea prevederilor art. 78 din Codul administrativ; însă până la data sesizării instanței de judecată/judecătorului potrivit prezentei acțiuni, petiționara/reclamanta, nu a fost înștiințată despre rezultatele examinării cererii prealabile din 22 aprilie 2024 și/sau despre soluția dată în cadrul procedurii administrative inițiate potrivit actului de sesizare; și totodată - nici la cererea despre furnizarea informației din 22 iulie 2024, pârâta chemată în justiție nu a comunicat careva date petiționarei/reclamantei. Pentru examinare obiectivă și exhaustivă a prezentei acțiuni, a fost angajată în funcție de șef Secție proiectare în cadrul societății comerciale SRL ”Chișinău-Gaz” în baza contractului individual de muncă nr. 73 din 20 iunie 2011, suplimentat potrivit acordurilor adiționale, precum și în ordinea contractului colectiv de muncă pentru an. 2022-2026 (înregistrat la Inspectoratul teritorial de muncă al mun. Chișinău, sub nr. 84 din 12 august 2022) - începând cu data de 06 iulie 1998, a activat în cadrul SRL ”Chișinău-Gaz”, având stagiu de 24 ani. Anterior, în temeiul deciziei Curții Supreme de Justiție nr. 2ra-526/2020 din 26 august 2020 a fost admisă acțiunea reclamantei Motin Ala dedusă judecății în contradictoriu cu SRL ”Chișinău-Gaz”, fiind anulate ca fiind contrare legii ordinele SRL ”Chișinău-Gaz” nr. 03 din 12 martie 2018 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare și nr. 31 din 23 aprilie 2018 cu privire la concediere, cu restabilirea reclamantei Motin Ala în funcție de șef Secție proiectare în cadrul SRL ”Chișinău-Gaz”, începând cu data de 23 aprilie 2018. La data de 07 decembrie 2022, angajatorul SRL ”Chișinău-Gaz”, în persoana directorului Saca Ruslan, a emis ordinul nr. 87 cu privire la concedierea salariatului, anume în conformitate cu prevederile art. 86 alin. (1) lit. c) și art. 88 din Codul muncii, fiind astfel ordonat de a concedia Motin Ala, șef Secție proiectare, de la data de 07 decembrie 2022. În atare circumstanțe, a fot sesizată instanța de judecată/judecătorul potrivit acțiuni în justiție, fiind contestate ordinele angajatorului SRL ”Chișinău-Gaz”, în special și: - ordinul nr. 426 din 05 septembrie 2022 cu privire la reducerea statelor de personal ale SRL ”Chișinău-Gaz”; și - ordinul nr. 87 cu privire la concedierea salariatului din 7 decembrie 2022. Reținând în atenția instanței de judecată/judecătorului despre încălcarea procedurii de concediere în cazul pretinsei reduceri a statelor de personal ale SRL ”Chișinău-Gaz”, în ordinea prevederilor art. 421, art. 88 și art. 183-184 din Codul muncii; implicit și încălcarea de către SRL ”Chișinău-Gaz” a prevederilor art. 14 din Codul muncii - determinând și ilegalitatea ordinului nr. 87 cu privire la concedierea salariatului din 07

decembrie 2022. Anume, administrația SRL ”Chișinău-Gaz”, a fost chemată în justiție pentru nelegalitatea desfiinţării locului de muncă, pentru motiv de pretinsă reducere a statelor de personal ale SRL ”Chișinău-Gaz”, printr-o procedură exercitată efectiv contrar legislației muncii; având în vedere faptul că desfiinţarea nu a avut o cauză reală și serioasă; Or, în realitate/de facto, SRL ”Chișinău-Gaz”, nu a redus statele de personal, însă - începând cu data de 05 septembrie 2022, a efectuat un transfer de personal masiv, adițional efectuând și noi angajări, menținând locuri/posturi de muncă vacante și/sau ocupate prin cumul - determinând caracterul contradictoriu și ilegal al ordinului la nr. 426 din 05 septembrie 2022 cu privire la reducerea statelor de personal ale SRL ”Chișinău-Gaz” - deși a și fost pretins de către administrația SRL ”Chișinău-Gaz”/angajator că numita reducere a statelor de personal a fost condiționată: - «(...) necesitatea de producție apărută, în vederea respectării principiului eficienței maxime la costurile minime în activitatea de distribuție a gazelor naturale cât și la operarea sistemului de gaze naturale (...)». Datele litigante indicate supra în susținerea prezentei și actului de sesizare (nu și petiție), au importanță pentru examinarea obiectivă și exhaustivă a prezentei acțiuni, reținându-se faptul că anume în cadrul litigiului numit supra (la moment fiind examinare în ordine de apel), reclamanta/petiționara a și determinat că: - persoanele cu funcție de răspundere din cadrul SRL ”Chișinău-Gaz”, în perioada: an. 2018 - decembrie an. 2022, au diminuat cu intenție și calculat nelegal salariul funcției deținute și de petiționara, și de alți salariați a SRL ”Chișinău-Gaz”, prezentând astfel date salariale nelegale/eronate și Serviciului Fiscal de Stat, și totodată Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, prejudiciind direct reclamanta/petiționara, salariații SRL ”Chișinău-Gaz”, implicit și bugetul de stat. Acțiunile ilegale ale administrației SRL ”Chișinău-Gaz”, prin diminuarea cu intenție și calcularea nelegală a salariului funcției deținute și de reclamanta/petiționara, și de alți salariați a SRL ”Chișinău-Gaz” în contradicție vădită cu prevederile legii și manipularea cu datele prezentate, inclusiv și în ordinea de control fiscal/de statistică a și determinat cauzarea de prejudiciu și bugetului de stat, tuturor salariaților SRL ”Chișinău-Gaz”, implicit și reclamantei/petiționarei; totodată - fiind aplicate eronat și datele coeficienților stabilite totodată și potrivit legislației în vigoare, și politicilor de salarizare, aprobate prin ordinul nr. 695 din 30 decembrie 2020 și nr. 92-1 din 28 februarie 2022. Anume, datele salarizării petiționarei, au fost determinate în contradictoriu cu salariul funcției, coeficienților stabilite totodată și potrivit legislației în vigoare, și politicilor de salarizare - fiind calculate astfel nelegal, diminuând plata salarială, iar datele salarizării prezentate instituțiilor de stat (inclusiv și Serviciului Fiscal de Stat și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, pentru evidență și control, implicit și pentru determinarea costului prețului la gaz) - impactul acțiunilor nelegale sesizate, este unul ireparabil, având în vedere fraudarea bugetului de stat, prin diminuarea impozitelor, precum și la fraudarea fiecărui angajat, lipsit de salariul garantat (calculat conform legii) și plăților sociale. În procedura Centrului Național Anticorupție, la examinare s-au aflat materialele procesului nr. 16471 din 06 octombrie 2023, potrivit sesizării petiționarei despre acțiunile infracționale/abuz de putere și serviciu, exercitate de persoanele cu funcție de răspundere din cadrul SRL ”Chișinău-Gaz”, datele reținute în actul de sesizare și prezenta având însă alt subiect de sesizare și anume: Se reține astfel în susținerea prezentei

sesizări anume faptul că, potrivit statelor de personal ale SRL ”Chișinău-Gaz”, aprobate prin ordinul nr. 342 din 16 iulie 2020, se înțelege că funcția de șef Secția proiectare în cadrul SRL ”Chișinău-Gaz”, este indicată, cu salariu de 16.135 MDL; respectiv - potrivit statelor de personal ale SRL ”Chișinău-Gaz”, aprobate prin ordinul nr. 425 din 05 septembrie 2022, funcția de șef Secția proiectare în cadrul SRL ”Chișinău-Gaz” - nu este indicată (fiind redusă); însă potrivit acordului suplimentar nr. 160 din 4 august 2022, la contractul individual de muncă nr. 73 din 20 iunie 2011, încheiat între SRL ”Chișinău-Gaz” și Motin Ala/salariat, în special au modificat pct. 11 al contractului: Salariul de funcție se stabilește conform statelor de personal în mărime de 21.600 MDL, începând cu data de 01 iulie 2022; Or, din analiza datelor extrasului din ordinul nr. 103/p din 04 august 2022 cu privire la modificarea nivelului de salarizare și datelor acordului suplimentar nr. 160 din 04 august 2022 - SRL ”Chișinău-Gaz”, în baza ordinului nr. 355 din 04 august 2022 și Anexei nr. 1 la ordinul nr. 103/p din 04 august 2022 cu privire la modificarea nivelului de salarizare - se constată indubitabil că au fost aprobate alte state de personal (având în vedere faptul probat de modificare a salariilor tuturor angajaților). Manipularea cu datele statelor de personal ale SRL ”Chișinău-Gaz” (până la reducere, la reducere și după reducere), se explică prin acțiunile ilegale ale administrației SRL ”Chișinău-Gaz”, manifestate prin diminuarea cu intenție și calcularea nelegală a salariului funcției deținute și de reclamanta, și de alți salariați a SRL ”Chișinău-Gaz” în contradicție vădită cu prevederile legii, datele vădit eronate fiind prezentate și în ordinea de control fiscal/de statistică. Potrivit ordinului SRL ”Chișinău-Gaz” nr. 92-1 din 28 februarie 2022, raportat și Hotărârii Guvernului nr. 165 din 09 martie 2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real - se determină coeficient de multiplicitate conform statelor de personal (de 1.35), coeficient de complexitate, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 743 din 11 iunie 2002; Totodată și potrivit Capitolului VI/«Organizarea muncii și salarizarea» din convenția colectivă, pentru 2018-2021, încheiat între SA ”Moldovagaz” și Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industrie Chimică și Resurse Energetice din Republica Moldova, anume art. 1 - «În rezultatul majorării salariului tarifar pentru prima categorie de calificare nu se admite micșorarea categoriilor de salarizare deja existente pentru toate categoriile de salariați»; Însă, în statele de personal ale SRL ”Chișinău-Gaz”, aprobate prin ordinul nr. 342 din 16 iulie 2020, se înțelege că funcția de șef Secția proiectare în cadrul SRL ”Chișinău-Gaz”, este indicată, cu salariu de 16.135 MDL; iar potrivit statelor de personal ale SRL ”Chișinău-Gaz”, aprobate prin ordinul nr. 425 din 05 septembrie 2022, funcția de șef Secția proiectare în cadrul SRL ”Chișinău-Gaz” nu este indicată (fiind redusă) - datele fiind raportate acordului suplimentar la Contractul individual de muncă nr. 73 din 20 iunie 2011, se înțelege că: - Acord nr. 60, indicat salariul conform statelor de personal = 21.600 MDL (din 1 iulie 2022) și - Acord nr. 193, indicat salariul conform statelor de personal = 16.135 MDL, și - Acord nr. 673 fiind indicat salariul conform statelor de personal = 13.550 MDL, și - Acord nr. 776 fiind indicat salariul conform statelor de personal = 12.262 MDL. Se constată astfel că reclamantei/petiționarei, în perioada indicată, nu i-au fost calculate și achitate plățile salariale: pentru 2018-2020, suma de 122.463,71 MDL; pentru 2021, suma de 44.297,96 MDL; pentru 2022, suma de 384.165,59 MDL. Or - acțiunile ilegale ale administrației SRL

”Chișinău-Gaz”, prin diminuarea cu intenție și calcularea nelegală a salariului funcției deținute și de petiționară, și de alți salariați a SRL ”Chișinău-Gaz” în contradicție vădită cu prevederile legii și manipularea cu datele prezentate, inclusiv și în ordinea de control fiscal/de statistică - a determinat cauzarea de prejudiciu și bugetului de stat, tuturor salariaților SRL ”Chișinău-Gaz”, implicit și petiționarei; totodată - fiind aplicate eronat și datele coeficienților stabilite totodată și potrivit legislației în vigoare, și politicilor de salarizare, aprobate prin ordinul nr. 695 din 30 decembrie 2020 și nr. 92-1 din 28 februarie 2022. Anume, datele salarizării petiționarei, au fost determinate în contradictoriu cu salariul funcției, coeficienților stabilite totodată și potrivit legislației în vigoare, și politicilor de salarizare - fiind calculate astfel nelegal, diminuând plata salarială, iar datele salarizării prezentate instituțiilor de stat (inclusiv și Serviciului Fiscal de Stat și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, pentru evidență și control, implicit și pentru determinarea costului prețului la gaz), impactul acțiunilor nelegale sesizate, este unul ireparabil, având în vedere fraudarea bugetului de stat, prin diminuarea impozitelor, precum și la fraudarea fiecărui angajat, lipsit de salariul garantat (calculat conform legii) și plăților sociale. Examinarea actului de sesizare privind acțiunile ilegale și prejudicierea bugetului de stat (sub nr. 1131), cu titlu de petiție, în lipsa unei proceduri administrative ca atare și echitabile în special și conforme prevederilor Codului administrativ, atestă anume nelegalitatea răspunsului ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024, determinându-se încălcarea și prevederilor art. 69 alin. (2) și nerespectarea prevederilor art. 78 din Codul administrativ. Nu a fost nici inițiată și nici finalizată procedura administrativă, petiționara nefiind înștiințată despre efectuarea operațiunilor administrative, fie despre adoptarea unui act administrativ. Răspunsul ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024, nefiind un act adoptat în condițiile legii, este unul anulabil, având în vedere faptul autoritatea publică emitentă, a emis un atare răspuns în mod arbitrar, întrucât acesta nu descrie nici careva procedură administrativă derulată, nu expune rezultatele eventualelor investigații, nu invocă nici o probă, nu citează rezultatele eventualelor audieri sau poziția participanților (cel puțin poziția petiționarei) - în consecință de cauză, în lipsa elementelor obligatorii ale unui act administrativ cu caracter individual prevăzute expres de Codul administrativ, se arată că atare răspuns - nu este motivat; însă potrivit art. 118 alin. (3) din Codul administrativ - «Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia». Totodată - autoritatea publică emitentă avea o serie de obligații pozitive pe care urma să le onoreze atunci când soluționa un act de sesizare, în limitele competențelor - urma să cerceteze minuțios starea de fapt în strictă conformitate cu prevederile art. 22, art. 85-93 din Codul administrativ, anume pentru a determina dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de legea materială (art. 21 alin. (1), pentru emiterea actului administrativ solicitat, respectarea egalității de tratament (art. 23), imparțialității (art. 24), proporționalității (art. 29), securității juridice (art. 30) și motivării (art. 31, art. 118). Se reține astfel că prevederile art. 85 din Codul administrativ, impune autorității publice emitente efectuarea unor investigații pentru stabilirea circumstanțelor de fapt, care sunt importante pentru emiterea unei soluții corecte și întemeiate; totodată - în ordinea prevederilor art. 87 din Codul administrativ - autoritatea publică urmează să colecteze probe pentru stabilirea tuturor faptele care au importanță pentru caz, inclusiv cele favorabile

participanților - astfel, cum prevede imperativ și art. 92 alin. (2) din Codul administrativ. În temeiul celor reținute, învederând anume caracterul inadmisibil și nelegal al răspunsului ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024 și lipsa unui răspuns la cererea prealabilă dată spre examinare potrivit art. 165-168 din Codul administrativ, reținând lipsa unei proceduri administrative ca atare și echitabile în special și conforme prevederilor Codului administrativ, implicit despre nelegalitatea răspunsului ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024, determinându-se încălcarea și prevederilor art. 69 alin. (2) și nerespectarea prevederilor art. 78 din Codul administrativ.

Prin **referința** depusă de SRL ”Chișinău-Gaz” s-a solicitat respingerea integrală a cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată. *(f.d. 43-45)*

În ședința de judecată Motin Ala a susținut acțiunea în sensul formulat și a pledat pentru admiterea acesteia.

În ședința de judecată reprezentantul SRL ”Chișinău-Gaz”, Cobîșnean Natalia, a pledat pentru respingerea acțiunii.

În ședința de judecată ISM nu s-a prezentat deși a fost citat în mod legal despre data, locul și ora derulării procesului judiciar, în virtutea art. 218 lit. d) din Codul administrativ, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în absența sa.

Aprecierea instanței de judecată.

Audiind poziția participanților prezenți la proces, analizând piesele dosarului prin prisma rigorilor art. 130 din Codul de procedură civilă prin coraportare la prevederile legale ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de judecată ajunge la concluzia că acțiunea dedusă judecății este admisibilă însă neîntemeiată și urmează a fi respinsă din următoarele considerente.

Conform **art. 22 din Codul administrativ**, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

În concordanță cu **art. 93 din Codul administrativ**, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Conform **art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ**, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

În acord cu **art. 194 alin. (1) din Codul administrativ**, în procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept.

În conformitate cu **art. 195 din Codul administrativ**, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art. 169-171.

Conform **art. 219 din Codul administrativ**, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Instanţa de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greşelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru depunerea tuturor declaraţiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanţa de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată poate avea o discuţie juridică cu participanţii la proces sau poate da în scris indicaţii cu privire la situaţia de drept a cauzei examinate.

În conformitate cu **art. 225 din Codul administrativ**, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) și-a exercitat dreptul discreționar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;

d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform **art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă**, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform **art. 121 din Codul de procedură civilă**, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar **art. 122 din Codul de procedură civilă** prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

Admisibilitatea acțiunii de contencios administrativ.

1. Revendicările părții reclamante se circumscriu acțiunii în obligare, susceptibile controlului judecătoresc în virtutea art. 206 alin. (1) lit. b) și art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ. Or, partea reclamantă pretinde inițierea procedurii administrative și efectuarea operațiunii administrative.

2. Competența jurisdicțională materială și teritorială aparține Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani).

3. Partea reclamantă a întreprins acțiuni pentru tranșarea extrajudiciară a litigiului, iar ca reacție a fost emis răspunsul ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024.

4. Corelând momentul comunicării deciziei pe cererea prealabilă, cu momentul înaintării acțiunii în judecată, se atestă întrunirea termenului legal de valorificare a acțiunii.

5. Partea reclamantă pretinde încălcarea dreptului la incluziunea socială, dreptul la asistență socială.

6. Nu există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; nu există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; la aceeași sau la altă instanță de judecată nu se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept. La fel, acțiunea de contencios administrativ corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și a fost depusă de o persoană împuternicită.

În această ordine de idei, instanța constată cu certitudine că partea reclamantă a respectat rigorile de admisibilitate a prezentei acțiuni prevăzute la art. 207 din Codul administrativ.

Raționamentele instanței de judecată.

Instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Din interpretarea art. 6 din Convenția europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza *Albină c/România, Hotărâre din 28 aprilie 2005, § 33*).

Articolul 6 § 1 din Convenţia Europeană pentru Drepturile Omului, obligă instanţele să-şi motiveze deciziile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând instanţelor să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument (a se vedea *Van de Hurk c. Olandei, 19 aprilie 1994, §§ 59 şi 61, Seria A nr. 288, şi Burg c. Franţei (dec.), nr. 34763/02, CEDO 2003-II*). Întinderea obligaţiei de a-şi motiva deciziile poate varia în conformitate cu natura deciziei şi trebuie determinată în lumina circumstanţelor cauzei (a se vedea *Ruiz Torija c. Spaniei şi Hiro Balani c. Spaniei, 9 decembrie 1994, Series A nr. 303-A şi 303-B, § 29 şi, respectiv, § 27; şi Helle c. Finlandei, 19 decembrie 1997, § 55, Rapoarte privind hotărîrile şi deciziile 1997-VIII*).

De altfel, instanţa de judecată nu poate exclude un argument sau o circumstanţă pretinsă de o parte care în opinia sa este determinantă şi confirmă poziţia sa, fără a o aprecia prin prisma temeiniciei, pertinenței litigiului în raport cu situaţia de fapt. Or, respectarea principiului

egalităţii în faţa legii şi a justiţiei, precum şi dreptul părţilor de a fi auzite, reprezintă un aspect inerent respectării dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 § 1 al Convenţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale.

În plus, principiul *jura novit curia*, aplicabil la judecarea litigiilor enunţă că judecătorul trebuie să aplice acel text de lege care corespunde situaţiei de fapt calificate juridic de către parte, în măsura în care situaţia de fapt respectivă este confirmată de probele administrate în cauză.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reiterează că efectul articolului 6 § 1 din Convenţie este, *inter alia*, de a plasa un „tribunal" sub o obligaţie de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor şi probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

Totodată instanța învederează jurisprudența Curţii Europene a Drepturilor Omului, care statuează că întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum şi de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale şi de practicile diferite privind prezentarea şi redactarea sentințelor şi hotărârilor în diferite state (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61*).

Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60*). Or, conform regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, instanţa are obligaţia să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt identificate spre apreciere şi să nu să se limiteze doar la însușirea motivelor şi concluziilor date de participanții procesului.

Comisia Europeană în anul 2006 prin Compendiul de «cele mai bune practici» privind managementul timpului în cazul procedurilor judiciare (Strasbourg, 8 decembrie 2006, CEPEJ(2006)13) [6], a stabilit că, „Judecătorii joacă rolul unui "terţ imparţial" în procesul de soluţionare a unui conflict.

Noţiunea de "act administrativ" este definită atât în legislația autohtonă, cât şi în Rezoluţia (77) Cu privire la protecţia individului faţă de actele autorităţilor administrative, adoptată de Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997. În accepțiunea reglementărilor enunțate, actul administrativ este o manifestare juridică unilaterală de voință, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorităţi publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii, actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorităţii publice, susceptibile de a afecta direct drepturile, libertăţile sau interesele persoanelor fizice sau juridice şi care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcții judiciare.

Controlul judiciar exercitat asupra administraţiei publice dispune de câteva trăsături distincte: este exercitat de către instanţa judecătorească care este independentă sub aspect organizaţional şi funcţional faţă de subiectul controlat; prin intermediul controlului se exercită

funcţia instanţei de judecată (justiţiei) în calitatea sa de putere independentă din sistemul frânelor şi contrabalanţelor, care constituie o garanţie a legalităţii şi a contracarării abuzurilor de putere din partea autorităţilor executive; se realizează în cadrul procesului judiciar reglementat de normele juridice procesuale; un cerc de subiecţi speciali ai acestor raporturi juridice; existenţa unui litigiu de drept public în calitate de temei al activităţii de control judiciar; controlul judiciar urmăreşte realizarea a două scopuri: pe de o parte, asigurarea protecţiei drepturilor şi intereselor legale ale persoanelor fizice şi juridice, adică a interesului particular, pe de altă parte, neadmiterea excesului de putere din partea executivului, adică a interesului public; activitatea instanţelor de control asupra autorităţilor administraţiei publice este limitată de următoarele condiţii: temei al exercitării acestuia serveşte doar depunerea unei cereri din partea persoanelor interesate, adică controlul judiciar este mijlocit sau pasiv; obiect al activităţii de control îl constituie doar respectarea de către subiect a cerinţelor legalităţii, dar nu şi ale oportunităţii.

Instanța subliniază că, la data de 11 martie 2024, Motin Ala a depus sesizare în adresa ISM prin care a solicitat inițierea unei anchete în limitele competenței în privința SRL ”Chișinău-Gaz” cu privire la diminuarea cu intenție și calcularea greșită a salariului funcției deținute de reclamantă, la care a primit de la ISM răspunsul nr. 1131 din 09 aprilie 2024. Considerând că răspunsul ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024 este emis contrar prevederilor Codului administrativ, la data de 22 aprilie 2024 a Motin Ala a formulat cerere prealabilă prin care a solicitat anularea răspunsului în cauză și obligarea examinării sesizării din 11 martie 2024 cu privire la diminuarea cu intenție și calcularea greșită a salariului funcției deținute de reclamantă, în conformitate cu prevederile art. 69 alin. (2) și art. 78 din Codul administrativ.

ISM în mod just a reținut și a invocat prevederile Legii nr. 131 din 08 iunie 2012 privind controlul de stat, la examinarea sesizării reclamantei nr. 1131 din 09 aprilie 2024. Conform prevederilor art. 19 alin. (1) din Legea nr. 131 din 08 iunie 2012 privind controlul de stat, plângerile și petițiile, inclusiv sesizările sau solicitările organelor de drept sau ale altor organe de stat, pot constitui temei pentru un control inopinat doar în condițiile respectării prevederilor alin. (1) și (2) și doar dacă circumstanțele sau informațiile pe care acestea le conțin, fiind analizate în baza evaluării riscurilor, indică în mod rezonabil asupra unei posibile încălcări care în mod iminent provoacă prejudicii și dacă aceste circumstanțe și informații sunt probate în vreun fel. Plângerile, petițiile sau alte sesizări care nu motivează inițierea imediată a unui control inopinat, în baza analizei riscurilor, pot fi luate în considerare la următoarea planificare anuală a controalelor.

De asemenea, ISM a reținut în răspunsul nr. 1131 din 09 aprilie 2024, referitor la pretențiile reclamantei de verificare a plăților efectuate și eliberarea din serviciu a acesteia de către angajator, că reieșind din prevederile art. 9 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 140 din 10 mai 2001 cu privire la Inspectoratul de Stat al Muncii, nu poate să se expună asupra problemelor invocate, deoarece nu ține de competența acestuia și aceste pretenții constituie obiect în litigiile pendinte aflate în examinare în instanțele de judecată.

Pretențiile invocate de reclamantă în sesizarea din 11 martie 2024, constituie obiect de examinare în cauzele civile la cererea de chemare în judecată depuse de Motin Ala către SRL

”Chișinău-Gaz” cu privire la anularea ordinului nr. 87 din 07 decembrie 2022 de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă și diferenței de salariu, care se află pe rolul instanțelor de judecată, fapt recunoscut de reclamantă în prezenta acțiune de contencios administrativ. În acord cu art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părţi nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Dintr-o altă perspectivă, instanța va consemna că, sesizarea formulată de Motin Ala în numele tuturor salariaților SRL ”Chișinău-Gaz”, precum și prejudicierea bugetului de stat constituie o veritabilă *actio popularis*, care nu poate fi supusă examinării în contenciosul administrativ.

Reglementările Codului administrativ promovează acțiunile de contencios administrativ valorificate de persoane în apărarea drepturilor subiective și nicidecum nu admite *actio popularis* sau acțiuni menite să declanșeze un control judecătoresc obiectiv ale actelor administrative. Instanța de judecată nu este un agent de constatare în contenciosul administrativ, nu exercită control *in abstracto* ci *in concreto*, care prin esență reprezintă un control de legalitate asupra activității administrative a autorităților publice coraportat la un drept legitim ce aparține unei persoane concrete. A nu se confunda drepturile subiective de drepturile obiective, mai mult, a nu se generaliza dreptul vătămat, or, partea reclamantă nu a revendicat dreptul personal încălcat prin prescripția contestată.

În accepțiunea Codului administrativ revendicarea dreptului trebuie să se deducă din susținerile formulate prin acțiunea de contencios administrativ, în conținutul căreia urmează a fi narată vătămarea dreptului personal, deoarece expresiile utilizate în textul actului legislativ - „drept vătămat” și de „încălcarea unui drept al său” se referă la drepturi subiective concrete, fiind excluse așa-numitele drepturi prin ricoșeu, ipotetice, iluzorii sau virtuale, precum și acțiunile populare (*actio popularis*).

Această concluzie este fortificată şi prin jurisprudența Curţii Europene a Drepturilor Omului, care a statuat că pentru ca un reclamant să se poată declara victimă, acesta trebuie să prezinte dovezi plauzibile şi convingătoare ale probabilității survenirii unei încălcări, la care ar fi supus personal, fiind insuficiente nişte simple bănuieli sau conjuncturi (*cauza Senator Lines GmbH împotriva a cincisprezece state membre ale Uniunii Europene* (cererea nr. 45572/00).

Curtea Europeană a subliniat că în Convenție nu este prevăzută posibilitatea de a angaja o *actio popularis* în scopul interpretării drepturilor recunoscute în Convenție; aceasta nu autorizează nici persoanele particulare să se plângă în legătură cu o dispoziție de drept intern doar pentru că aceștia consideră, fără să fi suportat în mod direct efectele, că dispoziția respectivă încalcă Convenția (cauza *Aksu împotriva Turciei, Burden împotriva Regatului Unit*).

Cât privește situația nemijlocită a reclamantei Motin Ala, ISM a comunicat prin intermediul răspunsului nr. 1131 din 09 aprilie 2024 că, în conformitate cu prevederile art. 330 alin. (2) din Codul muncii, în caz de reținere din vina angajatorului, a salariului, a indemnizației de concediu, a plăților în caz de eliberare sau a altor plăți cuvenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar pentru fiecare zi de întârziere 0,3 la sută din suma neplătită în termen, iar în

cazul în care reclamanta nu este de acord cu suma calculată și achitată de către SRL ”Chișinău-Gaz”, cazul dat constituie litigiu de muncă și în condițiile art. 354-355 din Codul muncii este susceptibil soluționării de instanțele de judecată competente. Referitor la eliberarea din serviciu, conform art. 89 alin. (1) din Codul muncii, salariatul transferat nelegitim la o altă muncă sau eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la locul de muncă prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu – prin hotărâre a instanței de judecată. La examinarea litigiului de muncă de către instanța de judecată conform art. 354-355 din Codul muncii, angajatorul este obligat să dovedească legalitatea și să indice temeiurile transferării sau eliberării din serviciu a salariatului.

Astfel, inclusiv din optica Codului administrativ, autoritatea publică pârâtă a acționat în limitele acestui cadru legal, or, procedura administrativă nu întotdeauna se soldează cu emiterea actului administrativ individual favorabil solicitantului atât timp cât nu țin de competența autorității publice chestiunile puse în discuție. Totodată, atunci când legea prevede o anumită conduită pentru soluționarea litigiului, atunci anume această conduită trebuie urmată de justițiabil, în speță, procedurile civile pendinte pe rolul instanțelor de judecată urmează să ofere răspunsuri tranșante pe marginea subiectelor abordate de reclamantă.

În concluzie, răspunsul ISM nr. 1131 din 09 aprilie 2024, este întemeiat și întocmit în conformitate cu prevederile legale, motive pentru anulare nu au fost identificate.

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova,

h o t ă r ă ș t e:

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea de contencios administrativ înaintată de Motin Ala împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, Societatea cu Răspundere Limitată SRL ”Chișinău-Gaz” cu privire la anularea răspunsului nr. 1131 din 09 aprilie 2024 și obligarea reexaminării sesizării.

Hotărârea susceptibilă de atac cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii judecătorești, prin intermediul instanței emitente.

Președintele ședinței
Judecătorul **Gandrabur Marcel**